

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

בעניין: רוטשל מנדל

ע"י עוה"ד תומר ורשה, מורן גור

המערערת

נגד

רשות האוכלוסין וההגירה

ע"י עו"ד טל לוי, פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

המשיבה

פסק דין

ערעור מנהלי על פסק דינו של בית הדין לעררים לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: **בית הדין**) מיום 2.6.19 בערר (י-ם) 6041-18. בפסק הדין נדחה ערר שהגישה המערערת על החלטת המנהל הכללי של המשיבה לדחות את בקשתה להסדרת מעמדה בישראל מטעמים הומניטריים.

הרקע העובדתי

1. המערערת ילידת 1969, היא אזרחית הפילפינים. היא נכנסה לישראל ביום 27.5.02 (בהיותה בת 33) באשרת עבודה מסוג ב/1 – אשרה שהוארכה ברציפות עד ליום 31.12.15. המערערת אינה נשואה ואין לה ילדים.
2. בכל עת שהותה בישראל המערערת סעדה את מר מיכאל גבאי, נכה צה"ל, עד לפטירתו ביום 27.5.15.
3. במהלך השנים המערערת יצאה מתחומי מדינת ישראל ארבע פעמים לתקופה שבין חודש לחודשיים בשנים 2004, 2007, 2011 ו-2014.
4. המערערת התייתמה מאביה בגיל מוקדם. אמה של המערערת שהתגוררה בפיליפינים נפטרה כשבועיים לאחר פטירתו של מר גבאי ז"ל. למערערת אחות המתגוררת בלונדון, עמה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

היא משוחחת בתדירות שבועית; אח שעובד באנייה ואח נוסף המתגורר בפיליפינים שעמו אין לה קשר.

הבקשה והמסמכים התומכים בה

5. המערערת פנתה ביום 24.8.15 בבקשה להסדרת מעמדה מטעם הומניטרי וזאת נוכח הקשר שנקשר בינה לבין משפחתו של המנוח, השתקעותה בישראל והפיכת ישראל למרכז חייה, והיחלשות הקשר בינה לבין מדינת מוצאה.

6. לבקשה צורף מכתב מאת המערערת שבו תיארה את תחושותיה:

"I have no parents to go back home. I am alone and also I don't have any chance to have boyfriend and friends in the Philippines because I devoted myself to my employer and to his lovely family. I love them as my family and treated them as my own. I love and enjoy sharing my life with them. All my life is in Israel, my family, my friends, my experiences, my feelings. In the Philippines I have nothing..."

7. לבקשת המערערת צורפו גם מכתבים שונים של בני משפחת המנוח וכן מסמכים נוספים:

א. דו"ח העובדת הסוציאלית שרה מנסברג מיום 23.8.15 – העובדת הסוציאלית מפרטת על נכותו של מר גבאי המנוח, שהפך נכה צה"ל במהלך פינוי סיני בשנת 1979. לדבריה נכותו הלכה והחמירה עם השנים עד שהפך תלוי בכסא גלגלים, ונזקק לסיוע. היא תיארה את הקשר בין המערערת לבין מר גבאי ואת מערכת היחסים ההדוקה ביניהם. עוד עמדה העובדת הסוציאלית על כך שהמערערת העדיפה ללוות את המשפחה בעת שהמנוח נפטר ונותרה עם המשפחה אף שאמה נפטרה כשבועיים לאחר מכן.

לדברי העובדת הסוציאלית בסיכום חוות הדעת שהכינה:

"היום אין למערערת משפחה בפיליפינים, הוריה נפטרו, והיא לא בנתה משפחה משל עצמה. כל חייה בשנים המשמעותיות לבניית חיים אישיים התנהלו בארץ עם משפחת גבאי. המשפחה רוצה ושואפת לאפשר לראשל (המערערת – א.ד.) להמשיך את חייה עמם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

בארץ ולצרפה כאחת מבני המשפחה ובכך למלא אחר צוואתו של מיכאל ז"ל ורצונו לראות את ראשל כבת משפחתו. עבורה כל ניתוק ממשפחת גבאי יהווה משבר בחייה ללא נקודת מוצא, עתיד ומשפחה.

אני עובדת סוציאלית, פגשתי את המשפחה וראיתי את כנות המשפחה והכאב הנובע מהבנת עתידה העגום של ראשל יחד עם הקושי הרב בפרידה ממנה. מבינה את החיבור ומערך היחסים שלמעשה מבטא מחוייבות מוסרית ורגשית כלפיה. צורך הכרחי בהמשך הקשר עם אם המשפחה, אושרה, שמאפשר לה לתמוך ולהקנות לה כוחות להמשך החיים ולתפקוד במסגרת המשפחה. לדעתי יש מקום להמשיך ולאפשר לראשל לחיות במסגרת המשפחה בכך להמשיך קשר חיוני וחשוב, מוסרית ופונקציונאלית עבור המשפחה וראשל".

ב. **אלמנתו של המנוח, גב' אושרה גבאי**, כתבה למשיבה בתחינה לכך ששהייתה של המערערת בישראל תתאפשר:

"בשבילי רושל היא לא "עובדת" ובטח לא "זרה". היא חלק בלתי נפרד ממני, חלק שאינני יכולה בלעדיו. איני יכולה לתאר לעצמי את חיי בלעדיה. אני חבה לה רבות על הטיפול המסור בבעלי.

רושל יתומה מאב ואם, למעשה אין לה לאן לחזור. במידה וחלילה תצטרך רושל לחזור לארץ מגוריה, היא תחיה חיי סגפנות ואומללות לשארית חייה...

רושל בשבילי היא משהו מיוחד. היא בת, היא חברת אמת, היא שותפת סוד, היא כתף תומכת, היא זו שאני יכולה לסמוך עליה בהכל – מקטן ועד גדול..."

ג. **בנו של המנוח, רועי גבאי**, כתב אף הוא מלים נרגשות על פציעתו של אביו המנוח ועל ההידרדרות במצבו ותאר את הקשר בין המערערת לבין האב:

"מהיום הראשון בו רושל, העוזרת הפיליפינית שמהר מאוד הפכה לבת-בית ובת נוספת למשפחה, הגיעה נרקם קשר מיוחד בינה לבין אבי. העובדה שרושל נשארה 13 שנים, כאשר שניהם חיים יחד באותו בית מעידה לכשעצמה על הקשר ההדוק שנרקם ביניהם ועדיין – מדובר בקשר שהיה צריך לראות כדי להאמין שהוא יתכן.

מאז פציעתו של אבי ולאור הנכות ממנה סבל, הוא בעצם למעלה מ-30 שנה היה בתוך הבית סביב "4 קירות" ורושל הייתה לו, מעבר לעוזרת צמודה שהתלוותה אליו לבדיקות ולטיפולים וסייעה לו בחיי היומיום – היא הייתה זאת שמנהלת איתו שיחות שלמות, רבות מהן שיחות נפש, והוא לימד אותה דברים רבים, שיחות על זוגיות, שיחות על משפחה וילדים, שיחות על דת, לימד אותה עברית. הוא היה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

מעורב בחייה, שמע והכיר את חברותיה, התעניין בתהליך הרפואי שאמה של רושלה עברה וכו'. כאשר רושלה יצאה לחופש היה לו חשוב שהיא תתקשר ותעדכן שהגיעה והכל בסדר איתה... ממש כפי שדאג שכל אחד מאיתנו הילדים יעדכנו אותו.

אחד המשפטים הזכורים לי, שאבי אמר מספר פעמים הוא: "לאמא שלך אני נשוי כבר חמישים שנה, ורושלה כאן רק 13 שנים, אבל אין מי שמכיר אותי בעולם כמו שרושלה מכירה אותי. היא יודעת לקרוא אותי, להבין אותי ולזהות מה אני צריך בלי לדבר בכלל."

אבי אהב אותה מאוד ובכל הזדמנות ציין ושיבח אותה על שלל מעלותיה. הוא הציג אותה כבת נוספת והיה מתגאה בטיפולה, בעזרה, בהבנה, באכפתיות, בנאמנות, וברגישות שלה. הוא תמיד היה מצוי במעין קונפליקט פנימי – מצד אחד, רצה שהיא תישאר איתו ולא רצה שתעזוב, ומצד שני, רצה ואיחל ליום שתמצא בן זוג להתחתן איתו, היה לו חשוב שהיא תצא עם בחורים ותמצא אהבה...

האישיות המיוחדת של רושלה איננה מסתכמת בקשר ההדוק שיצרה עם אבי אלא במקום שנכנסה ללב של כל אחד ואחת מבני המשפחה. יצא הגורל וימי ההולדת של אבי ושל רושלה נחגגו בהפרש של ארבעה ימים והיינו מתכנסים וחוגגים להם יחדיו. גם כשהייתה נוסעת לבקר את אמה בפיליפינים היינו אלה שלוקחים ומחזירים אותה משדה התעופה ואף מקשטים את הבית לכבודה ולקראת חזרתה.

...בנו בן ה-4 של אחי... שמכיר את רושלה מיום היוולדו, נשאל לפני מס' חודשים: "מי זאת רושלה? ומיד ענה: "מה זאת אומרת? אחות של סבתא!". רושלה נקשרה לילדים של אחי באופן שלא ניתן לתאר. הם מגיעים לבקר הרבה בבית הוריי והיא משחקת איתם, מבלה איתם כמעין ילדים שלה, שלצורה אין לה.

...ביום שאמה של רושלה נפטרה, כשבועיים וחצי לאחר פטירתו של אבי, כל בני המשפחה כולל דודים ודודות הגיעו לבקר ולנחמה. אמי והיא תומכות, מחזקות ונמצאות זו לצד זו בכל התקופה הזו באופן מעורר השראה. רושלה ויתרה על הנסיעה לקבורת אמה, כשאחת הסיבות המרכזיות לכך היא הקשר בינה לבין אימי והנאמנות שלה שלא מאפשרת לה להשאיר את אמי בימים מורכבים אלה לבד בביתה. שותפות הגורל וסמיכות האירועים רק חיידה לנו כמה רושלה היא אחת מאיתנו.

הבן רועי מתאר בהמשך הדברים את מסירותה של המעוררת בחודשים האחרונים לחיי אביו, את הוויתור על היציאה לחופשות כדי להישאר עמו, ואת המעורבות בכל ההליכים הרפואיים ובהחלטות שהתקבלו. הוא שב וכותב בסיום הדברים כי "כולי תקווה שתבינו כי מדובר במקרה חריג ביותר, ולכן יש לנהוג באופן חריג. רושלה היא לא "עובדת זרה". רושלה היא אחת מבני משפחתי. הבן רועי חותם את הדברים בתואר "האח הקטן של רושלה".

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ד. **בנו של המנוח דודו גבאי** – מתאר במכתב שכתב את הקשר בין המערערת לבין ילדיו הקטנים ואת החשש מכך שיחוו אובדן בשל גירושה מישראל. הוא מפרט כי בנו בן ה-4 נתקל בקושי עצום בשל פטירת סבו, וכי הוא רואה במערערת כאחות של סבתו.

ה. **בנו של המנוח יוסי גבאי** – מתאר במכתבו דברים דומים על כניסתה של המערערת למשפחה ועל הקשר החם שנוצר בינה לבין כל בני המשפחה. על הקשר עם המערערת לאחר פטירת אביו הוא כותב את הדברים הבאים:

"מיד אחרי שאבי נפטר, נפטרה גם אימה של רושלה, כך שרושלה נותרה לא נשואה וללא הורים. אבל יש לה אמא נוספת – אמי שרואה בה בת, וארבעה אחים... שכל אחד מאיתנו רואה בה אחות לכל דבר. לרושלה יש כאן משפחה שאוהבת אותה ומחוברת אליה. איתי היא יוצאת בערבים לסיבובי הליכה ומידי פעם אנחנו יוצאים לאכול יחד, עם אמי היא מנהלת שיחות נפש, שיחות של אם ובת, לאחותי אריאלה היא חברה, לאחי דודו היא האדם שילדיו הכי קשורים ואוהבים – רושלה רואה בילדים האלה כילדיה והם לא מכירים מציאות שרושלה אינה חלק ממנה, ולאחי רועי היא אחות אמיתית שכן הם גרים יחד באותו בית 13 שנה.

מילותיו האחרונות של אבי היו "תשמרו על רושלה". הוא ידע, כמונו, שאין לה אף אחד מלבדנו, וביקש שלא נוותר עליה..."

ו. **בתו של המנוח אריאלה לשובר** – עמדה בדברים שכתבה על הקשר הייחודי בין המערערת לבין האם. היא ציינה כי בשל כך שהיא מתגוררת במרחק מאמה, רושלה משמשת לאם אוזן קשבת, משענת, ומקום של הכלה ונשמה וכי מדובר בקשר הדדי, חזק והדוק שנרקם במהלך השנים וגדל והתעצם. היא מזכירה כי המערערת יתומה מאב ואם. אריאלה מסיימת את המכתב בתארה את עצמה כ"אחות של רושלה".

ז. **מכתבים מאת חברים של המשפחה ושל המערערת** – אלי בן הרוש מפרט גם הוא במכתב שכתב את מסירותה של המערערת בטיפול במנוח, ועד כמה המנוח והאחרים ראו בה בת משפחה לכל דבר. דברים דומים נכתבו גם על ידי שלום בוסקילה ועל ידי חברותיה של המערערת.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ח. תמונות משפחתיות - בתמונות נראית המערערת לצד בני המשפחה באירועים שונים ובטיוולים.

ט. מסמכים רפואיים – ממסמכים שצורפו לכתב הערעור עולה כי המערערת עברה פרוצדורה רפואית, שיש בה רלוונטיות מסוימת לבקשה, אך מטעמים של צנעת הפרט לא אפרט מעבר לכך.

8. מיד בעת הגשת הבקשה נערך למערערת ראיון. היא סיפרה כי היא מתגוררת בבית האלמנה. לדברי המערערת הייתה שולחת כסף לפיליפינים עד לפטירת אמה ביום 15.6.15. אשר לבני משפחה אחרים היא ציינה כי בפיליפינים יש לה אח אחד שאינה בקשר עמו וכי הוריה נפטרו שניהם. עוד הזכירה אחות שגרה בלונדון, ונשואה ואח שעובד באנייה. לדבריה יש לה קשר טלפוני רק עם האחות המתגוררת באנגליה. ההסבר שלה לרצונה להישאר בישראל היה: "פה בית שלי, אין לי משפחה בפיליפינים. אם הייתה לי אמא חצי חצי אבל אין אמא". היא הבהירה כי בכוונתה לגור בבית האלמנה "זה כמו בית שלי". נוסף על כך נרשם בעת הראיון כי האלמנה, גב' אושרה גבאי בכתה ואמרה שהיא רוצה שהמערערת תישאר בביתה וטענה "שהיא כמו הבת שלי", וכן שהמערערת לא בנתה לעצמה חיים ובית כי הייתה עם המנוח. דברים דומים אמר גם הבן רועי תוך שציין כי צוואתו הלא כתובה של אביו הייתה רצונו שהמערערת תוכל להישאר בישראל.

ההחלטה הראשונה וההחלטה בערר הפנימי

9. אחר הדברים האלה, ביום 7.10.15 דחתה מנהלת לשכת רשות האוכלוסין ברחובות את הבקשה על הסף. הנימוק שניתן היה תמציתי כי "לא נמצאו טעמים הומניטריים המצדיקים מתן מעמד בארץ" (נספח ג' לתיק המוצגים של המשיבה).

10. המערערת הגישה ערר פנימי, שגם הוא נדחה. בהחלטה מיום 16.11.15 כתבה ראש דסק דרום את הדברים הבאים:

"מבחינת הבקשה עולה כי המבקשת העבירה את מרבית שנותיה במדינת מוצאה, כמו כן בני משפחתה של המבקשת, מתגוררים בפיליפינים ובאנגליה. לפיכך, נראה כי זיקתה של המבקשת לארץ מוצאה גדולה מהזיקה לישראל.

עוד יצוין כי שהות ארוכה בישראל לא מהווה טעם הומניטרי מיוחד המקנה מעמד בישראל. בבחינת הטעמים ההומניטריים השונים שהועלו בבקשתה של

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

מרשתך, לרבות טענותיה כי התערותה במשפחה הישראלית וכן טענתה כי אין לה למה לחזור במדינת נתינותה מאחר והוריה נפטרו, לא מצאתי כי קיימים טעמים הומניטריים המצדיקים מתן מעמד בישראל. מדובר באישה בגירה, אשר ביכולתה לקיים חיים עצמאיים במדינת מוצאה. (נספח ה' לתיק המוצגים מטעם המשיבה).

פסק דינו של בית הדין לעררים בערר הראשון ופסק הדין בערעור המנהלי הקודם

11. המערערת הגישה ערר על ההחלטה לדחות את הבקשה לבית הדין לעררים בירושלים (ערר 15-4883). ביום 4.7.17 ניתן פסק דינו של בית הדין לעררים (כב' הדין א' חלבגה) שקבע כי יש להביא את עניינה של המערערת לפני הוועדה הבין-משרדית:

"מרבית הטענות אשר הועלו ע"י העוררת אינן עולות כדי היותן טעם הומניטארי מיוחד, כך לעניין שהייה ארוכת שנים בישראל וכן הקשר החם והמיוחד אשר נרקם בין העוררת לבין בני משפחת המנוח... אולם מנגד מדובר בעוררת אשר הגיעה לישראל בגיל 33 שנים ועפ"י הודעתה במסגרת ריאיון שנערך לה... אביה נפטר וכן אימה נפטרה כשבועיים לאחר פטירת המטופל, אחיה עובד באנייה, ועקב כך שוהה מחוץ לארצם, אחותה עזבה ומתגוררת בלונדון וכי רק אח אחד עודנו מתגורר שם ואינה בקשר עמו, כאשר מנגד רכשה בארץ מכרים וחברים רבים כעולה ממכתבים אשר צורפו לכתב הערר.

לאור האמור לעיל, אני סבור כי עניינה של העוררת כמפורט לעיל מעלה לכאורה טעם הומניטרי המצדיק בחינה ודיון בפני הוועדה הבינמשרדית וזאת מבלי לנקוט כל עמדה ביחס להחלטה שתתקבל בה. (נספח ו' לתיק המוצגים מטעם המשיבה).

12. המשיבה מיאנה להשלים עם ההוראה להעביר את עניינה של המערערת לוועדה הבין-משרדית ופנתה לבית משפט זה בערעור מנהלי (עמ"ן 17-09-5051). בפסק דין שניתן על ידי ביום 11.2.18 דחיתי את הערעור תוך שהוריתי על הבאת עניינה של המערערת לפני הוועדה ולפני המנהל הכללי של המשיבה. בסעיף 13 לפסק הדין נכתבו הדברים הבאים:

"סיכוי מסוים לקבלת הבקשה נלמד אפוא לא רק משהותה של המשיבה בישראל, אלא יכול לנבוע מהקשר שנוצר בינה לבין משפחת המעסיק, מהיעדר זיקה לארץ מוצאה וממכלול הנסיבות כפי שעולות מתוך הבקשה, המכתבים והמסמכים. עוד נזכיר את הדברים שכתבה כב' השופטת ע' ארבל בבג"ץ 1105/06 קו לעובד נ' שר הרווחה, פסקה 57 (22.6.2014), שאליהם הפנה בא כוח המשיבה... (נספח ח' לתיק המוצגים מטעם המשיבה).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ההמלצות והחלטת מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה

13. לאחר פסק הדין נערך למערערת ראיון נוסף ביום 21.6.18. המערערת סיפרה שהיא מתגוררת עם האלמנה ובלשונה: "אני גרה עם גב' אושרה היא קרובת משפחה שלי. אני לא משלם כלום. יש שם הכל". היא הוסיפה שהיא מסייעת לאושרה, כי אין לה חבר ואין לה ילדים. תשובתה לשאלה מדוע היא מבקשת להישאר בארץ הייתה:

"כי אין לי משפחה בחו"ל אמי נפטרה לפני שלוש שנים חוץ ממנה אין משפחה. למרות שיש לי אח אין קשר אתו. אני מרגישה ששייכת למדינת ישראל, כי זה הבית שלי. יש לי משפחה ישראלית לדוגמא גברת אושרה היא כמו אימא שלי. גם כל הילדים שלה מתייחסים עלי כמו אחות..."

14. המערערת השיבה כי אין לה נכסים בחו"ל וכי שלחה בעבר כסף לאמה כל עוד האם הייתה בחיים אך אינה שולחת כעת. היא ציינה כי יש לה חשבון בנק בפיליפינים שיש בו "קצת כסף". היא שללה כל כוונה לצאת לחו"ל "כי אין לי אף אחד שם", וביקשה להישאר בישראל ולבנות בה את חייה. המערערת אף סיפרה על רצונה להתגייר ולהיות יהודיה שכן היא מכירה את מנהגי ישראל בשל כך שהיא חיה בבית דתי. אשר לאחיה המתגורר בפיליפינים הוא הבהירה שאין לה קשר עמו. על אח אחר, העובד באנייה היא סיפרה כי הפעם האחרונה ששוחחה אתו הייתה בחודש 12/2017. בן המשפחה היחידי שעמו יש לה קשר הוא אחותה הגרה באנגליה.

15. מר יוסי גבאי שנכח גם הוא בריאיון אמר כי המערערת היא בת משפחה ואחות. הוא סיפר שיש לה מחשב וחדר כמו כל יתר המשפחה בבית, וכי המשפחה מבקשת שתישאר ותדאג לה לכל.

16. בהמשך לכך כונסה הוועדה הבין-משרדית וחבריה נתנו את המלצתם. מפאת חשיבות הדברים נביא את ההמלצות ככתבן וכלשונו (יצוין כי אין פרוטוקול או תיעוד לחילופי דברים נוספים, עמ' 5, ש' 9 לפרוטוקול הדיון בערעור המנהלי):

גב' עמנואל עמר, נציגת משרד החוץ:
"סירוב.

אין טעמים הומניטריים, שהייה ממושכת בישראל אינה עולה לבקשה למעמד בישראל."

גב' קטיה טרביש, נציגת משרד ראש הממשלה – נתיב:
"סירוב, אין שום טענה הומניטרית."

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

גב' לאה צ'סטרמן, נציגת משרד הרווחה:
"שהתה בישראל כעובדת זרה, משך שהותה איננו סיבה, לא נמצאו סיבות הומניטריות."

גב' ברברה לנג, נציגת משרד הבריאות:
"המבקשת שהתה בישראל כעובדת זרה כאשר ידעה שמגיעה לזמן קצוב. אם תצא כחוק תוכל להגיע לישראל לבקר את המשפחה שמרגישה קרובה אליהם.
יש לסרב את הבקשה ולהרחיקה"

רנ"ג מרקו דהן, נציג מטא"ר:
"סרוב. אין טעמים הומניטריים. שהתה בישראל כעובדת זרה."

גב' לבנה אמון, נציגת המוסד לביטוח לאומי:
"נעדרה מהוועדה".

17. בהסתמך על אותן המלצות ניתנה החלטת המנהל הכללי של רשות האוכלוסין וההגירה, שבה נכתבו הדברים הבאים:

הבקשה על כלל נספחיה הועלתה לדיון בפני הוועדה הבינמשרדית. המבקשת, ילידת 1969, נתינת הפיליפינים.

בחודש מאי 2002 המבקשת נכנסה לראשונה לישראל באמצעות אשרת עבודה מסוג ב/1 (ענף הסיעוד), שתוקפה הוארך מעת לעת לחודש מאי 2015, עת נפטר מעסיקה הישראלי.

במסגרת בחינת בקשה זו נבחנו הזיקות השונות של המבקשת לישראל וכן ניתנה הדעת לנסיבות הספציפיות במקרה דנן. כפי שיפורט להלן, זיקתה של המבקשת למדינת מוצאה חזקה וממשית יותר מזיקתה לישראל.

בהתייחס לתקופת שהותה של המבקשת בישראל, בראשית הדברים יצוין ויודגש כי במרבית שנותיה שהתה המבקשת במקום מושבה בחו"ל, שם היא נולדה והתחנכה, ולמעשה נכנסה לארץ לראשונה רק בהיותה בגירה כבת 33. למעלה מן הצורך יצוין, כי אף שהייה ממושכת בישראל אין בה, כשלעצמה, כל טעם המצדיק מתן מעמד כמבוקש.

בהתייחס לבני משפחתה של המבקשת, כאמור, בישראל אין למבקשת בני משפחה. יצוין, כי לפי הנתען, המבקשת הנה רווקה וכי הוריה אשר שהו במדינת מוצאה, נפטרו. יחד עם זאת, בחו"ל שוהים בני משפחה נוספים של המבקשת, ובכלל זאת אחיה ואחותה. יצוין עוד כי לפי הנתען המבקשת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

אינה נמצאת בקשר עם אחיה השוהה במדינת מוצאה, אך טענה זו נטענה ללא כל ביסוס ותימוכין, ולמעלה מן הצורך ייאמר כי אין בטענה זו טעם המצדיק מתן מעמד כמבוקש.

בהתייחס לטענות הנוספות – לפי הנטען המבקשת ובני משפחתו של מעסיקה המנוח נמצאים בקשר טוב ויציב, והמבקשת אף מתגוררת באותו הבית עם בת זוגתו של מעסיקה המנוח. יובהר, כי טרם קבלת החלטה ניתנה הדעת לטענה זו, אך יחד עם זאת, לאחר בחינת מכלול הנסיבות, והטענה כי המבקשת ומשפחת מעסיקה המנוח נקשרו בקשר, לא נמצא כי יש בטענה זו טעם המצדיק מתן מעמד כמבוקש.

לבסוף יצוין, כי המבקשת הנה בגירה וכי היא מחזיקה בחשבון בנק במדינת מוצאה. עוד יצוין, כי לפי הנטען המבקשת אינה עובדת בישראל.

לאור כל האמור ולאור מכלול החומר המצוי בתיק, ולאחר שבחנתי את הנסיבות הספציפיות המועלות בעניינה של המבקשת, לא מצאתי טעמים הומניטריים והחלטתי לאמץ את המלצת חברי הוועדה ולסרב לבקשה. (נספח י' לתיק המוצגים מטעם המשיבה).

קביעותיו של בית הדין לעררים בפסק הדין מושא הערעור

18. אחר קבלת החלטת מנכ"ל משיבה, המערערת פנתה בערר נוסף לבית הדין לעררים. הערר שעל פסק הדין שניתן בו הוגש הערעור המנהלי שלפני.

19. בית הדין לעררים (כב' הדיין מ' דורפמן) הציב בפתח פרק הדיון וההכרעה שבפסק הדין את השאלה העיקרית הדורשת התייחסות והיא: "האם לאור המלצת הוועדה הבינמשרדית, החלטתו של מנכ"ל המשיב, נוכח שיקול הדעת הרחב שהוענק לו במקרה דנן, עומדת במתחם הסבירות?". תשובתו של בית הדין הייתה חיובית.

20. בית הדין מצא כי אין להתערב בהחלטה, "גם אם ניתן היה לקבל החלטה אחרת", שכן ההחלטה שהתקבלה עומדת במתחם הסבירות ובית הדין אינו מחליף את שיקול דעתם של הוועדה ושל המנכ"ל. הוא ציין כי הוא ער לכך שהמערערת שוהה בישראל מעל 16 שנה וכי ככל שהשהות בישראל ארוכה יותר, כך באופן טבעי מעמיקה הזיקה. עם זאת הוא קיבל את עמדת המשיב לפיה אין בעצם השהות הארוכה כשלעצמה כדי להצדיק מתן מעמד הומניטרי.

21. בית הדין בחן את השאלה האם קיימים טעמים הומניטריים בעניינה של המערערת. הנימוק היחיד שהובא היה הקשר ההדוק בינה לבין משפחת המעסיק שנפטר. בית הדין היה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

נכון להבין כי המערערת רואה במשפחת המעסיק כמשפחתה וכך גם ילדיו של המנוח רואים אותה כאחות וכי נקשר קשר הדוק בינה לבין האלמנה. לדידו של בית הדין קשר כזה, אף אם הדוק, אינו מגיע כדי טעם הומניטרי המצדיק מתן מעמד, שכן המערערת והמשפחה יוכלו להמשיך ולשמור על קשרים גם כאשר המערערת תשוב לארצה ותוכל לבקר בישראל כתיירת.

22. בשולי פסק הדין נדרש בית הדין לטענה אחרת של בא כוח המערערת והיא כי במדינות אחרות בעולם (גרמניה, צרפת, קנדה) עובדים זרים השוהים תקופות זמן מוגדרות מראש עם אשרת עבודה יכולים להגיש בקשות לקבל מעמד. הוא ציין כי כל מדינה ריבונית רשאית להחליט על מדיניות הגירה משלה, וכי בהיעדר חקיקה ראשית שמאפשרת מתן מעמד, בית הדין אינו יכול להושיט סעד.

23. בית הדין הורה אפוא למערערת לעזוב את ישראל בתוך 60 יום, תוך שחייב אותה בהוצאות בסכום של 3,000 ₪.

עיקרי הטענות

24. המערערת טוענת כי בפסק הדין של בית הדין לעררים, בית הדין בחן את טענותיה בנפרד ודחה אותן אך לא שקל את התמונה הגדולה ולא נתן את דעתו להצטברות הטעמים. לטענת המערערת מדובר בהסתכלות "פשטנית ושטחית של בית הדין על בקשתה ונסיבות חייה של המערערת", ועל כן אין מדובר בהחלטה סבירה.

25. המערערת מפנה לכך כי בחינת הזיקות שנעשתה הייתה שגויה, מבלי שניתן משקל לכך שהמערערת שוהה בישראל את מרבית שנותיה כבוגרת, שהן השנים שבמהלכן נוצרים קשרים משמעותיים, חברתית ומקצועית. עוד נטען כי בחינת הזיקות צריכה להיעשות על יסוד המצב הריאלי ולא הפורמלי. המשיבה בחנה את הזיקות בהתעלם מהראיות שהובאו על ידי בני משפחת גבאי, משפחתו של המנוח, על הקשר החרגי שלהם עם המערערת ועל כך שהם הפכו מעגל האנשים הקרובים ביותר אליה. אין בהיעדרם של בני משפחה ביולוגיים בארץ, כדי לשנות את מעמדם של בני משפחת גבאי כמשפחה הגרעינית של המערערת לכל דבר ועניין.

26. מן הצד האחר אין למערערת משפחה במובן המהותי והשלם שלה בפיליפינים. היא התייתמה ונותר לה אח אחד המתגורר בפיליפינים שאין לה קשר עמו. המשיבה הניחה כי אין

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

פני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

לכך בסיס אך ניתן ללמוד מכך שהמערערת לא יצאה לפיליפינים מאז שנת 2014 וביקוריה הספורים שם על כך שלא ראתה את אחיה לפחות חמש שנים.

27. לצד טענות אלה נטען כי ההליך שהתנהל לפני הוועדה הבין-משרדית ולפני מנכ"ל המשיבה היה לקוי וכי לא נבחנו כל הטעמים שצריכים היו להיבחן. בחינת הזיקות נעשתה באופן שגוי, בשים לב לכך שהמערערת מתגוררת את מרבית חייה הבוגרים בישראל, וכי נרקם בינה לבין בני משפחת גבאי קשר משפחתי חריג וקרוב. למעשה נוצרה למערערת משפחה גרעינית גדולה וחמה בעוד שבארץ מוצאה אין לה שום קשר עם אף אדם. באי כוח המערערת מזכירים כי בני משפחת גבאי התלוו ומתלווים למערערת בכל ההליכים (כפי שאכן היה בשני הדיונים שהתקיימו לפני).

28. באשר לנימוקי ההחלטה המערערת מציינת כי התיאור שניתן לקשר בינה לבין בני משפחת גבאי כ"קשר טוב ויציב" הוא תיאור המסלף את המציאות וממעית מהקרבה בפועל. לטענתה מנכ"ל המשיבה לא נתן ולו משקל מזערי למכתביהם של בני המשפחה ולדבריהם בראיונות, ואף לא לדו"ח הסוציאלי שהוגש. עוד מתרעמת המערערת על הסתמכות המשיבה על כך שאינה עובדת, בעוד שזו תוצאה ישירה של התנהלות המשיבה שאינה מאפשרת לה לעבוד.

29. באי כוח המערערת לא התעלמו מהחשש מההשלכות רוחב. הם ציינו כי המדובר במקרה נדיר ומיוחד, והפנו לנתוניה של המשיבה לפיה רק 63 בני אדם מתוך 100,000 עובדים זרים שוהים בישראל מעל 16 שנים כחוק. טענה זו הועלתה אף בדיון בבית המשפט. באת כוח המערערת ציינה כי מדובר בסיפור חריג ויוצא דופן, של מי שנמצאת בישראל פרק זמן ממושך, טיפלה משך שנים במטופל אחד בלבד והתמסרה לטיפול בו, תוך שנוצר קשר ייחודי ויוצא דופן עם בני משפחתו. מערכת היחסים שהתפתחה אינה של "עובד-מעביד" אלא של משפחה. באת כוח המערערת הוסיפה כי במקרה זה אין מדובר בטענות אלא במציאות העולה מתוך המכתבים, התמונות, והנוכחות של בני המשפחה בכל אחד מהשלבים. עניין נוסף שעלה נוגע לדרך ההתייחסות לעובדים הזרים, ולסיטואציה שנוצרה בשל עבודה מסורה וארוכת שנים בתחום הסיעוד.

30. לצד הטענות כלפי ההחלטה לגופה נטען גם באשר לדרך קבלת ההחלטה, להמלצות הלקוניות שנתנו חברי הוועדה הבין-משרדית ולכך שלא עולה מהן כי נשקלו כל השיקולים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

פני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

ונערך ביניהם איזון אלא עמדתם מתמצה בנימוק אחד – שאין טעם הומניטרי, שהוא העניין אותו נתבקשו לבחון על יסוד מכלול הטענות והנתונים העובדתיים.

31. המשיבה סבורה כי אין עילה להתערב בפסק דינו של בית הדין לעררים. הוא מסבירה כי מדובר במי שנכנסה לישראל באשרת עבודה, בידיעה ברורה כי הגעתה היא לפרק זמן קצוב וכי תידרש לצאת עם סיום העסקתה. לדידה של המשיבה אין בשהות הארוכה בישראל, ובקשר שנוצר עם בני המשפחה כדי להצדיק מתן מעמד ולהקים טעם הומניטרי מיוחד.

32. עמדתה העקרונית של המשיבה היא כי קשרים שנרקמים עם בני משפחת המטופל הסיעודי אינם כשלעצמם מצדיקים מתן מעמד, כמו גם העובדה כי המערערת רכשה חברים וקשרים אישיים. קשרים אלה, חזקים ככל שיהיו, אינם מבססים עילה לקבלת מעמד. המשיבה מבקשת ללמוד לענייננו משורה של פסקי דין שבהם לא ניתן מעמד בשל הימצאות קרוב משפחה בישראל והיא סבורה מכוח קל וחומר שיש לקבוע שהרצון להימצא בקרבת משפחתו של מעסיק שנפטר אין בה כדי לבסס טעם הומניטרי, וזאת גם כאשר למבקש אין משפחה במדינת מוצאו (שלא כמו במקרה שלנו שבו למערערת יש אח בפיליפינים).

33. המשיבה מפנה לכך שהמערערת הגיעה לישראל כדי לפרנס את משפחתה שנותרה בפיליפינים ושלחה את הכסף שהרוויחה לאמה עד לפטירת האם. מטרת שהייתה הייתה כלכלית ואין כל טעם המצדיק את הישארותה. המשיבה מפנה לכך שהמערערת הגיעה לישראל בגיל 33, וכי גדלה ובגרה במדינת מוצאה. לטענת המשיבה "ניתן אף להניח כי קיימים למערערת במדינת מוצאה הקשרים תרבותיים משפחה מורחבת וחברים..."

34. חששה של המשיבה הוא כי בהיעדר נסיבות הומניטריות מיוחדות קבלת טענת המערערת תביא להשלכות רוחב משמעותיות, לפיהן תעמוד לכל עובד זר המקיים קשר עם משפחת מעסיקו טענה הומניטרית לפיה על המשיבה להעניק לו מעמד בישראל. לסיכום עמדתה המשיבה כותבת כי מדובר בערעור שכל מטרתו להאריך את שהותה של המערערת בישראל ללא עילה מוצדקת.

35. החשש מפני השלכות הרוחב עמד ביסוד טענותיה גם בדיון בבית המשפט. באת כוח המשיבה ציינה ש"כלל העובדים בישראל יוצרים קשרי חברות עם המעסיקים, עם החברים שלהם שהם אוספים במהלך עבודתם בישראל, ויהיה זה מן האבסורד שהמשיבה תעניק לכל מי שיצר קשרי חברות קרובים בישראל מעמד". עמדת המשיבה כפי שהוצגה בדיון הייתה כי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

"המשיבה לא יכולה לאפשר מתן מעמד בעקבות קשרי חברות, חזקים ככל שיהיו, ועל אף שהייתה הארוכה במדינת ישראל הדבר לא יכול להקנות לה מעמד... " (עמ' 4). המשיבה אף חלקה על הטענה כי אין למערערת קשר משפחתי אלא עם אחותה המתגוררת בלונדון, שכן טענה זו נטענה ללא סימוכין.

דין והכרעה

36. לאחר בחינת טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל. כפועל יוצא מכך על המשיבה להעניק למערערת מעמד מטעם הומניטרי בהתאם לנהליה.

37. המקרה שלפנינו אכן מקים נסיבות מיוחדות וחריגות, שאינן שכיחות ואינן מאפיינות כחששה של המשיבה כל עובד זר המגיע לישראל:

א. המדובר בעובדת זרה שהגיעה לישראל בגיל 33 וכעת היא בת למעלה מ-50.

ב. העובדת הזרה עבדה בישראל אצל מטופל אחד בלבד, נכה צה"ל, וסעדה אותו משך שנים ארוכות עד לפטירתו.

ג. שהותה בישראל הייתה כדין משך כל השנים.

ד. לעובדת הזרה לא נותרו במדינת המוצא קרובי משפחה שכן שני הוריה נפטרו בינתיים ובן המשפחה היחידי בפיליפינים הוא אחיה שאין לה קשר עמו. לא ראיתי כל נימוק המצדיק לפקפק באמינותה של המערערת. הדברים חזרו על עצמם בראיונות ובמכתבים, נסיעותיה לפיליפינים היו ספורות והעברת הכספים פסקו לאחר פטירת האם. מכאן, שאין למערערת כעת כל זיקה לפיליפינים. בהקשר זה אעיר, כי איני סבור שיש לייחס לקיומו של חשבון בנק בפיליפינים כל משקל.

ה. בין המערערת לבין משפחתו של המנוח נרקם קשר ייחודי ושונה, שהוא חריג ויוצא דופן. מדובר בקשר קרוב עם האלמנה שנותרה לבד ובקשר של יחסי אח-אחות עם ילדי המנוח והאלמנה (כאשר הבן הצעיר גדל למעשה עם המערערת). בחרתי לפרט בהרחבה את הדברים שנכתבו ונמסרו למשיבה, ואין לי אלא להפנות לתיאורים שלעיל. במקרה זה הונחו לפני המשיבה שורה ארוכה של מכתבים מאת בני המשפחה המתארים את הקשר האמור תוך מתן דוגמאות. קשר זה נתמך לצד המכתבים של בני המשפחה גם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

במכתביהם של חברים וכן בתמונות. הקשר אף אינו מצומצם למשפחה הגרעינית אלא לדור הבא כפי שבני המשפחה היטיבו לתאר.

ו. לטענות המערערת תמיכה גם ממקור חיצוני - חוות דעת של גורם מקצועי, עובדת סוציאלית שהתרשמה מהקשר ההדוק בין המערערת לבין בני משפחת גבאי, וחיוותה את דעתה על השלכות ההרחקה של המערערת מתחומי מדינת ישראל לפיליפינים.

ה. קשה היה שלא להתרשם בשני הדיונים שהתקיימו (וכך היה גם בבית הדין ובראיונות) מעוצמת המחויבות של המשפחה הישראלית למערערת. המדובר אכן במקרה ייחודי שבו קיימת התגייסות כנה ואמיתית למען המערערת וראייתה כבת משפחה לכל דבר ועניין, וספק אם למסקנה שעומדת בבסיס ההחלטה, ולפיה למערערת זיקה חזקה וממשית יותר למדינת מוצאה, יש בסיס מוצק בראיות המנהליות.

ו. איני סבור כי האפשרות לבקר מעת לעת בישראל, כפי שהציעה המשיבה, נותנת מענה לקשיים הייחודיים שמתעוררים במקרה זה.

38. יובהר, אני נכון להניח כעמדת המשיבה כי שהות ממושכת בישראל כשלעצמה אינה טעם הומניטרי ואף להניח כי קשרים טובים עם משפחתו של המטופל אף הם כשלעצמם אינם מקימים טעם מיוחד אלא שכפי שציינתי לעיל תמונת המצב במקרה שלפני אינה חד ממדית. הבחינה אינה של כל אחד מהטעמים בנפרד אלא של המארג המשפחתי הכולל שנוצר למערערת בישראל עם השנים ועמו התרופפות הקשר עם מדינת המוצא. כאמור, במקרה זה מצטרפות לשהות הממושכת ולקשר ההדוק עם המשפחה נסיבות נוספות: המדובר בקשר חריג וייחודי עם המשפחה, באופן שבו ילדי המנוח או למצער חלקם גדלו עם המערערת והיא הפכה עם השנים בת משפחה לכל דבר; המערערת נעדרת זיקה למדינת המוצא שלה בשל פטירת האם והיעדר כל עוגן משפחתי וחברתי שם, תוך שחזרתה לפיליפינים תביא לקשיים ניכרים למערערת ולמשפחתו של המנוח בישראל – כעולה מתוך המכתבים, המסמכים, התמונות וחווית הדעת.

39. את הבקשות למתן מעמד מטעם הומניטרי יש לבחון בדרך פרטנית, תוך ראיית כל מקרה ונסיבותיו, והימנעות מקביעות כלליות שאינן נותנות ביטוי מספיק לייחוד שיש בכל מקרה ומקרה ובקשר שנקם בין מבקש המעמד למשפחתו של המטופל. בחינה זו חייבת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

להיות בחינה מהותית ולא טכנית ולתת משקל לשיקולים השונים ובהם: משך זמן השהייה בישראל, טיב הקשר, מידת הזיקה לישראל לעומת הזיקה לארץ המוצא; קיום משפחה בארץ המוצא וטיב הקשר עמה, קיום קשרים חברתיים, והכל תוך בחינת הראיות המנהליות המוגשות למשיבה. ככל שהבחינה היא פרטנית ומובחנת – תוך מבט חודר לכל מקרה ומקרה, ניתן לברור באלו מקרים הנסיבות אכן מקימות טעם הומניטרי. כך יופג החשש המוצדק של המשיבה מפני השלכות רוחב של מתן מעמד במקרה הפרטני.

40. אכן, למנהל הכללי של המשיבה כמו גם לוועדה הבין-משרדית שיקול דעת רחב ומדובר בעניין המסור למומחיותם, במיוחד כאשר מדובר בוועדה ייעודית לעניין זה. עם זאת, הפעלת אותה מומחיות מחייבת, כאמור, בחינה מעמיקה של הראיות המנהליות והתמודדות עם כל המידע. קשה להלום את הדרך שבה נומקו ההמלצות של חברי הוועדה הבין-משרדית ואת היעדרו של כל פירוט באשר לשיקוליהם בבואם להמליץ את שהמליצו, למשקל שניתן לשיקולים השונים ולאיוון שנערך ביניהם. היעדר חוות דעת מפורטת ומנומקת מקשה על קבלת הטענה המבקשת להימנע מהתערבות בשיקול הדעת הרחב של חברי הוועדה הבין-משרדית ושל המנהל הכללי של המשיבה.

41. אף שדי בכך כדי להגיע למסקנה כי יש להתערב בפסק הדין של בית הדין לעררים ובהחלטה שהתקבלה בעניינה של המערערת מצאתי לנכון להביט על הדברים מנקודת מבט נוספת – המבקשת לראות את הייחוד שבבקשות למתן מעמד למי שעבדו בישראל בסיעוד משך שנים ארוכות. כפי שציינה כב' השופטת ע' ארבל:

"העבודה בתחום הסיעוד הינה אינטנסיבית ביותר ולעיתים דורשת מאמץ פיזי ומנטלי בלתי מבוטל. זוהי עבודה הנעשית בדרך כלל "סביב השעון", בביתו של המטופל, כאשר נדרשת השגחה ברוב שעות היממה, אם לא בכלול, על המטופל. העבודה כוללת היענות לכלל צרכיו של המטופל, החל מסיוע בטיפול הרפואי, וכלה בניקיון, רחיצת המטופל, קניות, בישולים וכדומה. מאחר שישנה עדיפות לטיפול על ידי עובד קבוע המוכר למטופל בשל מערכת האמון והקשר הבינאישי הנרקם בין המטפל למטופל, ומאחר שלרוב מתגורר עובד הסיעוד בביתו של המטופל, מוגבל הזמן בו העובד פנוי וחופשי לעשות כרצונו מלבד הטיפול ובו הוא יכול להימצא מחוץ ד' אמות ביתו של המטופל. היתרונות למטופל מהעסקת עובד סיעוד בביתו הם רבים. עבודתו של עובד הסיעוד הזר מאפשרת למטופל להמשיך ולשהות בביתו, לא פעם בקרב משפחתו, תחת השגחה אישית צמודה, וחוסכת ממנו את ההכרח לעבור למוסד סיעודי אשר יאלץ אותו להיפרד מסביבתו המוכרת, ולחלוק טיפול יחד עם רבים כמותו. הטיפול בביתו של המטופל מאפשר להעניק לנכה או לקשיש איכות חיים טובה יותר ולמלא אחר תפילתו של כל בן אנוש "אל תשליכני לעת זקנה ככלות כוחי אל תעזבני" (תהילים עא, ט). פעמים רבות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

נוצרת מערכת של יחסי קרבה בין עובד הסיעוד למטופל, המקלה על המטופל במצוקתו ומספקת לו חברה ואוזן קשבת. עובד הסיעוד אף מאפשר לבני משפחתו של המטופל להמשיך בחייהם הרגילים, בעבודתם ובחיי הפנאי שלהם, תוך שהם יודעים כי יקירם נמצא תחת השגחה וטיפול צמוד וראוי." (בג"ץ 1105/06 קו לעובד נ' שר הרווחה, פסקה 5, 22.6.2014) (להלן: עניין קו לעובד).

42. ובהמשך הדברים:

"מתחייבת התייחסות אף להיבט המוסרי של הסוגיה. הארכת שהותם של עובדי הסיעוד לא נעשתה על מנת להטיב עם עובדים אלה, אלא על מנת להטיב עם מטופליהם הישראלים. המטופל הישראלי מעוניין בהמשך שהותו של מטפל מסור ומוכר שימצא לצידו לאורך שנות חייו ומדינת ישראל ביקשה לענות על צורך זה, דבר שהוא מובן ורצוי. היענות זו לצרכי המטופל אינה מתקיימת באמצעות רובוט או מכשיר, אלא באמצעות גורם אנושי – אדם, שעזב את ארצו ואת משפחתו והגיע לארץ זרה ורחוקה על מנת להתפרנס בכבוד. אותו אדם שממלא במסירות את תפקידו לטפל באדם חולה, קשיש או נכה ומקדיש לו את רוב עיתותיו ומרצו, שאם לא כן לא היה מעוניין המטופל בהמשך שהות המטפל כאן. אותו אדם אינו חפץ ואינו מכשיר ואסור שההתייחסות אליו תהיה כאמצעי בלבד להשגת המטרה להטבת חייו של המטופל. אותו אדם השווה כאן במשך שנים ומטפל במסירות בבן חסותו מפתח במהלך הזמן זיקה חזקה למדינה בה הוא שוהה, זיקה המצדיקה לראותו, ולו חלקית, כבעל זכויות דומות לאלו של תושב." (עניין קו לעובד, פסקה 57).

43. דברים אלה נכתבו בהקשר אחר, אך הם מלמדים עד כמה מתחייבת רגישות וזהירות בבואנו לבחון את בקשותיהם של העובד הזר או העובדת הזרה, שבילו את מיטב שנותיהם בישראל בטיפול בנכים למעמד מטעם הומניטרי (במקרה זה - טיפול בנכה צה"ל שנפצע בעת ששרת את מדינת ישראל). רגישות כזו אף עמדה בבסיס קביעתו של המבחן של קיומו של "סיכוי מסוים" להעברת בקשות לוועדה הבין-משרדית, תוך הימנעות מסילוק הבקשות על הסף (ר' עע"ם 2357/14 אברה שפראוי אסברוק נ' משרד הפנים, פסקה 14 (19.3.2015)).

44. יש לתת את הדעת לכך שרציפות ההעסקה של עובדים כמטפלים סיעודיים והליווי שניתן מצדם למטופל או למטופלת משך שנים ארוכות מיטיב עם המטופל או המטופלת הישראלים. הרצון לאפשר רציפות כזו הביא לתיקוני חקיקה שונים שנועדו לאפשר שהות ממושכת יותר של עובדים זרים בתחום הסיעוד בישראל, כאשר נקודת המוצא היא כי ניתוק הקשר הטיפולי עלול לפגוע במטופל (ר' חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' 20), התשע"א-2011, בר"ם 8668/17 שרה רביד נ' רשות האוכלוסין וההגירה – משרד הפנים, פסקה 22

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

12-13 (30.10.2019); וכן בר"ם 6612/19 רשות האוכלוסין וההגירה נ' פלוני, פסקאות 12-13 (31.12.2019) על רקע חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' 32, התשע"ח-2018). אותה שאיפה לקשר טיפולי רצוף מביאה לכך שלעתים הקשר הוא קשר ממושך על כל הכרוך בקשר כזה מבחינת יצירת זיקה הדוקה יותר של המטפל או המטפלת הזרים לישראל מצד אחד והחלשת הזיקה למדינת המוצא מן הצד האחר. אכן, אין בכך כדי להצדיק מתן מעמד מטעם הומניטרי בכל מקרה שבו העובד הזר או העובדת הזרה שוהים בישראל תקופה ממושכת, ומטבע הדברים הקשר בינם לבין מדינת המוצא הופך הדוק פחות אך יש בכך כדי להקים חובה לבחון באופן מעמיק ויסודי את השיקולים ההומניטריים בכל מקרה ומקרה.

45. אשר לשאלת הסעד. על פני הדברים קשה שלא להתרשם כי הדיון שהתנהל בוועדה הבין-משרדית ככל שניתן ללמוד עליו מתוך המלצות חברי הוועדה, ובהיעדר כל מידע אחר על תוכנו, היה חסר. אין בו כל התייחסות לכל אותן שאלות שפורטו לעיל, למכתבים שנמסרו, למסמכים, לתמונות ואף לא לחוות הדעת המקצועית שהונחה לפני המשיבה. לא זו אף זו, לפני חברי הוועדה לא עמד פסק דינו של בית משפט זה בשלב הקודם ואף לא ניתן למצוא התייחסות לפסק דינו של בית הדין לעררים. מן הצד האחר החלטת המנהל הכללי של המשיבה נותנת ביטוי גם לשיקולים נוספים והיא מנומקת יותר מההמלצות שניתנו.

46. שקלתי את האפשרות להחזיר את עניינה של המערערת לדיון מחודש בוועדה ואצל המנהל הכללי של המשיבה ואף הצעתי למשיבה להסכים לכך במהלך הדיון. אלא שהמשיבה דחתה את ההצעה באופן נחרץ וחד משמעו ועמדה על כך שיינתן פסק דין. לפיכך, איני רואה טעם בהחזרת הדיון פעם נוספת לוועדה ולמנהל הכללי של המשיבה, ועל-כן, החלטתי להורות על מתן המעמד (השוו בר"ם 446/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 42 וההפניות שם (24.7.2019)).

סיכום

47. הערעור מתקבל. פסק דינו של בית הדין לעררים והחלטת המנהל הכללי של המשיבה – מבוטלים. המשיבה תיתן למערערת מעמד בישראל מטעם הומניטרי בהתאם להוראות הנוהל החל בעניין.

48. מתן המעמד ייעשה בתוך 30 יום. צו הביניים שניתן ביום 15.9.19 יעמוד בעינו עד למתן המעמד כאמור.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

27 ינואר 2020

בפני כב' השופט ארנון דראל

עמ"נ 42184-07-19 רוטשל מנדל נ' רשות האוכלוסין וההגירה

49. המשיבה תשלם למערערת שכר טרחת עורך דין בסכום של 15,000 ₪ וכן תשיב לה את האגרה ששילמה בעת פתיחת ההליך. העירבון שהופקד יוחזר למערערת באמצעות באי כוחה.

ניתן היום, א' שבט תש"פ, 27 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט